

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
ATHANASIOS RANTOS IŠVADA,
pateikta 2022 m. lapkričio 17 d.¹

Byla C-580/21

EEW Energy from Waste Großräschen GmbH
prieš
MNG Mitteldeutsche Netzgesellschaft Strom GmbH,
dalyvaujant
50 Hertz Transmission GmbH

(*Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas, Vokietija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Aplinka – Direktyva 2009/28/EB – Skatinimas naudoti atsinaujinančių išteklių energiją – 5 straipsnio 3 dalis – 16 straipsnio 2 dalies c punktas – Elektros energijos gamybos įrenginys, naudojantis atsinaujinančius energijos išteklius – Mišrios atliekos, kurių dalį sudaro biologiškai skaidžios pramoninės ir buitinės atliekos – Pirmenybė perduoti į elektros energijos tinklą – Valstybių narių diskrecija suteikti šią pirmenybę“

I. Įvadas

1. Pagal SESV 194 straipsnio 1 dalies c punktą Europos Sąjungos energetikos politika, vadovaujantis valstybių narių solidarumu, siekiama plėtoti atsinaujinančios energijos formas². Šio didelio masto plėtojimo iššūkiai, visų pirma turint omenyje dabartinį geopolitinį kontekstą, akcentuojami Direktyvos 2009/28/EB³ 1 konstatuojamojoje dalyje; joje nurodyti išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimas kovojant su klimato atšilimu, energijos tiekimo saugumo skatinimas, technologijų ir naujovių plėtra, taip pat užimtumo galimybių kūrimas ir regioninė plėtra⁴.

¹ Originalo kalba: prancūzų.

² Dėl atsinaujinančią energiją reglamentuojančios Sąjungos teisės raidos žr. Johnston, A. ir Block, G., *ES Energy Law*, Oxford University Press, Oxford, 2012, Nr. 12.01–12.185.

³ 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją, iš dalies keičianti bei vėliau panaikinanti Direktyvas 2001/77/EB ir 2003/30/EB (OL L 140, 2009, p. 16). Šią direktyvą panaikino ir pakeitė 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją (OL L 328, 2018, p. 82, klaidų ištaisymas OL L 311, 2020, p. 11 ir OL L 041, 2022, p. 37). Vis dėlto atsižvelgiant į tai, kada susiklostė nagrinėjamos faktinės aplinkybės, pagrindinėje byloje taikytina Direktyva 2009/28.

⁴ Taip pat žr. 2017 m. rugsėjo 20 d. Sprendimą *Elecdecy Carcelen ir kt.* (C-215/16, C-216/16, C-220/16 ir C-221/16, EU:C:2017:705, 38 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

2. Nagrinėjama atveju prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl sąvokos „[elektros energijos] gamybos įrenginys, naudojantis atsinaujinančius energijos išteklius“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2009/28 16 straipsnio 2 dalies c punktą, ir dėl tokiam gamybos įrenginiui suteikiamos pirmenybės perduoti į elektros energijos tinklą apimties. Konkrečiau kalbant, *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas, Vokietija) siekia sužinoti, ar (ir koku mastu) turi būti suteikiama ši prielaidų pirmenybė gamybos įrenginiui, elektros energiją gaminančiam termiškai apdorojant mišrias atliekas, kurių dalį sudaro biologiškai skaidžios pramoninės ir buitinės atliekos.

3. Šis prašymas pateiktas nagrinėjant terminio atliekų apdorojimo įrenginio operatorės *EEW Energy from Waste Großräschen GmbH* (toliau – EEW) ir elektros energijos perdavimo sistemos operatorės *MNG Mitteldeutsche Netzgesellschaft Strom GmbH* (toliau – *MNG Strom*) ginčą dėl EEW teisės į žalos atlyginimą sumažinus elektros energijos perdavimą į tinklą dėl perkrovos. Nagrinėjant pagrindinę bylą *50 Hertz Transmission GmbH*, t. y. *MNG Strom* aukštesnės grandies perdavimo sistemos operatorė (toliau – *50 Hertz*), dalyvavo kaip palaikyti pastarosios reikalavimų į bylą įstojusi šalis.

II. Teisinis pagrindas

A. Sąjungos teisė

1. Direktyva 2001/77/EB

4. Direktyvos 2001/77/EB⁵ 2 straipsnyje „Sąvokų apibrėžimai“ nustatyta:

„Šioje direktyvoje taikomi šie sąvokų apibrėžimai:

- a) „atsinaujinantys energijos šaltiniai“ – tai atsinaujinantys ne iškastinės (vėjo, saulės, geoterminės, bangų, potvynio, vandens, biologinės masės, sąvartyno dujų, nuotekų valyklų dujų ir biologinių dujų) energijos šaltiniai;
- b) „biologinė masė“ – biologiškai skaidi produktų, atliekų ir žemės ūkio (įskaitant augalines ir gyvulines medžiagas), miškininkystės ir su ja susijusių pramonės šakų atliekų dalis, taip pat biologiškai skaidi pramonės [pramoninių] ir municipalinių [buitinių] atliekų dalis;
- c) „elektra, pagaminta iš atsinaujinančiosios [atsinaujinančių] energijos šaltinių“ – elektros energija, pagaminta jėgainių, naudojančių tik atsinaujinančiosios [atsinaujinančius] energijos šaltinius, taip pat dalis energijos, pagamintos iš atsinaujinančiosios [atsinaujinančių] energijos šaltinių mišriose jėgainėse, taip pat naudojančiose įprastinius energijos šaltinius ir įskaitant atsinaujinančiąją elektros energiją, naudojamą akumuliacinėms sistemoms pripildyti, ir neįtraukiant akumuliacinių sistemų pagamintos elektros energijos;

<...>“

⁵ 2001 m. rugsėjo 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl elektros, pagamintos iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, skatinimo elektros energijos vidaus rinkoje (OL L 283, 2001, p. 33; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 12 sk., 2 t., p. 121). Šią direktyvą panaikino ir pakeitė Direktyva 2009/28.

2. *Direktyva 2009/28*

5. Direktyvos 2009/28 1, 11, 25, 60 ir 61 konstatuojamosiose dalyse numatyta:

„1. Energijos vartojimo Europoje valdymas ir didesnis atsinaujinančių išteklių energijos naudojimas bei energijos taupymas ir didesnis energijos vartojimo efektyvumas yra vienos iš svarbių priemonių, reikalingų sumažinti išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir įvykdyti Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos Kioto protokolą ir kitus Bendrijos bei tarptautinius įsipareigojimus mažinti išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir po 2012 m., dalių. Tiems veiksniams taip pat tenka svarbus vaidmuo skatinant energijos tiekimo saugumą, technologijų plėtrą, naujoves ir užtikrinant užimtumo bei regioninės plėtros galimybes, ypač kaimo ir atskirtose vietovėse.

<...>

11. Būtina nustatyti skaidrias ir aiškias atsinaujinančių išteklių energijos dalies apskaičiavimo ir tų išteklių nustatymo taisykles. <...>

<...>

25. Valstybių narių atsinaujinančių išteklių energijos potencialas yra skirtingas ir jos nacionaliniu lygmeniu naudoja įvairias paramos schemas atsinaujinančių išteklių energijai remti. Dauguma valstybių narių taiko paramos schemas, pagal kurias parama teikiama tik tai atsinaujinančių išteklių energijai, kuri gaminama jų teritorijoje. <...>

<...>

60. Svarbu elektros energijai iš atsinaujinančių energijos išteklių suteikti pirmenybinę ir garantuotą prieigą siekiant integruoti atsinaujinančius energijos išteklius į elektros energijos vidaus rinką laikantis Direktyvos 2003/54/EB 11 straipsnio 2 dalies ir toliau plėtojant 11 straipsnio 3 dalį⁶. Reikalavimai, susiję su tinklo patikimumo ir saugumo išlaikymu bei operatyvia kontrole ir valdymu, gali skirtis atsižvelgiant į nacionalinio tinklo ir jo veikimo ypatybes. Pirmenybinė prieiga prie tinklo elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių gamintojams užtikrina, kad jie galės parduoti ir perduoti elektros energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių pagal sujungimo taisykles bet kuriuo metu, kai bus galima naudotis ištekliumi. Jeigu elektros energija iš atsinaujinančių energijos išteklių yra integruota į vidaus rinką, garantuota prieiga užtikrina, kad visai parduotai ir paremtai elektros energijai bus suteikta prieiga prie tinklo, sudarant sąlygas pasinaudoti kuo didesniu kiekiu elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių iš įrenginių, sujungtų su tinklu. Tačiau tai nereiškia, kad valstybės narės įpareigojamos remti ar nustatyti atsinaujinančių išteklių energijos pirkimo reikalavimus. Kitose sistemose elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių fiksuota kaina paprastai nustatoma kartu sistemos operatoriui nustatant pirkimo įpareigojimą. Tokiu atveju pirmenybinė prieiga jau būna suteikta.

61. Tam tikromis aplinkybėmis neįmanoma visiškai užtikrinti elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, perdavimo ir skirstymo nepakenkiant tinklo sistemos patikimumui ar saugumui. Tokiomis aplinkybėmis tiems gamintojams gali būti mokama finansinė kompensacija. Vis dėlto šios direktyvos tikslams pasiekti reikia nuolat didinti

⁶ 2003 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinanti Direktyvą 96/92/EB (OL L 176, 2003, p. 37; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 12 sk., 2 t., p. 211).

elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, perdavimą ir skirstymą nepakenkiant tinklo sistemos patikimumui ar saugumui. Šiuo tikslu valstybės narės turėtų imtis tinkamų priemonių, kad elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių skvarba būtų didesnė, *inter alia*, atsižvelgdamos į kintamų išteklių ir išteklių, kurių dar neįmanoma kaupti, ypatybes. Šiuo tikslu valstybės narės turėtų imtis tinkamų priemonių, kad elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių skvarba būtų didesnė, *inter alia*, atsižvelgdamos į kintamų išteklių ir išteklių, kurių dar neįmanoma kaupti, ypatybes. <...>“

6. Direktyvos 2009/28 1 straipsnyje „Dalykas ir taikymo sritis“ nurodyta:

„Šioje direktyvoje nustatoma bendra skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją sistema. Joje nustatomi privalomi nacionaliniai planiniai rodikliai, kuriais apibrėžiama, kokią bendro galutinio energijos suvartojimo dalį turi sudaryti atsinaujinančių išteklių energija ir kokią dalį transporto sektoriuje suvartojamos energijos turi sudaryti atsinaujinančių išteklių energija. Joje nustatomos su atsinaujinančių išteklių energija susijusios taisyklės, reglamentuojančios statistinius perdavimus tarp valstybių narių, bendrus valstybių narių bei valstybių narių ir trečiųjų šalių projektus, kilmės garantijas, administracines procedūras, informavimą ir mokymą, taip pat priegią prie elektros energijos tinklo. <...>“

7. Šios direktyvos 2 straipsnyje „Sąvokų apibrėžtys“ numatyta:

„Šioje direktyvoje taikomos Direktyvoje [2003/54] pateiktos sąvokų apibrėžtys.

Taip pat taikomos tokios sąvokų apibrėžtys:

a) „atsinaujinančių išteklių energija“ – atsinaujinančių neiškastinių išteklių energija, būtent, vėjo, saulės energija, aeroterminiai, geoterminiai, hidroterminiai išteklių ir vandenynų energija, hidroenergija, biomasė, sąvartynų dujos, nuotekų perdirbimo įrenginių dujos ir biologinės dujos;

<...>

e) „biomasė“ – biologiškai skaidi biologinės kilmės produktų, atliekų ir liekanų, gaunamų žemės ūkyje (įskaitant augalinės ir gyvulinės kilmės medžiagas), miškų ūkyje ir susijusiose pramonės šakose, įskaitant žuvininkystę ir akvakultūrą, dalis, taip pat biologiškai skaidi pramoninių ir buitinių atliekų dalis;

<...>“

8. Direktyvos 2009/28 5 straipsnio „Atsinaujinančių išteklių energijos dalies apskaičiavimas“ 1 ir 3 dalyse nurodyta:

„1. Bendras galutinis atsinaujinančių išteklių energijos suvartojimas kiekvienoje valstybėje narėje apskaičiuojamas sudedant šiuos rodiklius:

a) bendro galutinio elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių suvartojimo;

<...>

3. 1 dalies a punkto tikslais bendras galutinis elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių suvartojimas apskaičiuojamas kaip valstybėje narėje iš atsinaujinančių energijos išteklių pagamintos elektros energijos kiekis (neįskaitant elektros energijos, pagamintos hidroakumuliaciniais įrenginiais, kuriems naudojamas prieš tai į aukštutinį baseiną pakeltas vanduo).

Įvairų kurą deginančiose jėgainėse, kuriose naudojami atsinaujinantys ir tradiciniai ištekliai, skaičiuojama tik iš atsinaujinančių energijos išteklių pagaminta elektros energijos dalis. Atliekant šį apskaičiavimą, kiekvieno energijos išteklių indėlis apskaičiuojamas remiantis jo energetine verte.

<...>“

9. Šios direktyvos 15 straipsnio „Iš atsinaujinančių energijos išteklių pagamintos elektros energijos, šildymo ir aušinimo kilmės garantijos“ 1 dalyje numatyta:

„Siekiant pagal Direktyvos [2003/54] 3 straipsnio 6 dalį įrodyti galutiniams vartotojams, kokią energijos tiekėjo tiekiamos energijos dalį ar kokį kiekį sudaro atsinaujinančių išteklių energija, valstybės narės užtikrina, kad elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, kilmė gali būti kaip tokia garantuota pagal šią direktyvą, remiantis objektyviais, skaidriais ir nediskriminuojančiais kriterijais.“

10. Direktyvos 2009/28 16 straipsnio „Prieiga prie tinklų ir jų eksploatavimas“ 1 ir 2 dalyse nurodyta:

„1. Valstybės narės imasi tinkamų veiksmų, kad sukurtų perdavimo ir paskirstymo tinklo infrastruktūrą, pažangiuosius tinklus, saugyklas ir elektros energijos sistemą, siekdamos sudaryti sąlygas saugiai eksploatuoti elektros energijos sistemą, nes tai leidžia toliau plėtoti elektros energijos gamybą iš atsinaujinančių energijos išteklių, įskaitant tarp sisteminių sujungimą tarp valstybių narių ir tarp valstybių narių bei trečiųjų šalių. Valstybės narės taip pat imasi tinkamų veiksmų, kad paspartintų tinklo infrastruktūros leidimų procedūrą ir koordinuotų tinklo infrastruktūros patvirtinimo procedūrą su administracinėmis bei planavimo procedūromis.

2. Laikydamosi tinklo patikimumo ir saugumo išlaikymo reikalavimų, grindžiamų skaidriais ir nediskriminaciniais kriterijais, kuriuos apibrėžia kompetentingos nacionalinės valdžios institucijos:

- a) valstybės narės užtikrina, kad perdavimo ir skirstymo sistemų operatoriai savo teritorijoje garantuotų elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, perdavimą ir skirstymą;
- b) valstybės narės taip pat arba nustato pirmenybę elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, gamintojams naudotis elektros tinklų sistema arba užtikrina prieigą prie sistemos;
- c) valstybės narės užtikrina, kad tvarkydami reikalus, susijusius su elektros energijos gamybos įrenginiais, perdavimo sistemos operatoriai, kiek leidžia saugus nacionalinės elektros energijos sistemos veikimas ir remiantis skaidriais bei nediskriminaciniais kriterijais, pirmenybę teiktų gamybos įrenginiams, naudojančioms atsinaujinančius energijos išteklius. Valstybės narės užtikrina, kad būtų imtasi tinkamų su tinklu bei rinka susijusių veiklos priemonių, kad būtų

iki minimumo sumažintas elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, tiekimo apribojimas. Jei imamasi esminių priemonių siekiant apriboti atsinaujinančių energijos išteklių naudojimą, kad būtų užtikrintas nacionalinės elektros energijos sistemos saugumas ir energijos tiekimo saugumas, valstybės narės užtikrina, kad atsakingi sistemų operatoriai apie tokias priemones praneštų kompetentingai reguliavimo institucijai ir nurodytų, kokių ištaisomųjų priemonių jie ketina imtis, kad būtų užkirstas kelias netinkamiems apribojimams.“

B. Vokietijos teisė

11. 2008 m. spalio 25 d. *Erneuerbare-Energien-Gesetz* (Vokietijos atsinaujinančiosios energijos įstatymas, toliau – EEG) redakcijos, galiojusios 2012 m. sausio 1 d.–2014 m. liepos 31 d. laikotarpiu (toliau – 2012 m. EEG)⁷, 3 straipsnyje „Sąvokos“ nustatyta:

„Šiame įstatyme:

1) įrenginys – bet koks įrenginys, kuriuo elektros energija gaminama iš atsinaujinančių energijos išteklių <...>,

<...>

3) atsinaujinančioji energija – <...> energija iš biomasės <...> bei biologiškai skaidžios buitinių ir pramoninių atliekų dalies <...>,

<...>“

12. Šio įstatymo 8 straipsnio „Pirkimas, perdavimas ir paskirstymas“ 1 dalyje numatyta:

„Vadovaujantis 11 straipsniu, tinklo operatoriai privalo visą siūlomą elektros energiją, pagamintą iš atsinaujinančių energijos išteklių <...> nedelsiant pirmenybės tvarka nupirkti, perduoti ir paskirstyti. <...>“

13. Pagal šio įstatymo 11 straipsnio „Elektros energijos perdavimo į tinklą valdymas“ 1 dalį:

„Tinklo operatoriai <...> išimties tvarka turi teisę reguliuoti prie jų tinklo tiesiogiai arba netiesiogiai prijungtus įrenginius <...>:

1) jeigu, nesant reguliavimo, atitinkamoje tinklo teritorijoje, įskaitant aukštesnėje grandyje esantį tinklą, susidarytų tinklo perkrova,

2) su sąlyga, kad elektros energijai, pagamintai iš atsinaujinančių energijos išteklių <...>, toliau taikoma pirmenybė, jeigu prie tinklo neprivalo likti prijungti kiti elektros energijos gamybos įrenginiai tam, kad būtų užtikrintas elektros energijos tiekimo sistemos saugumas ir patikimumas, <...>

<...>“

⁷ BGBl. 2011 I, p. 1634.

14. Šio įstatymo 12 straipsnio „Išimtinių atvejų taisyklė“ 1 dalyje numatyta:

„Jeigu elektros energijos, pagamintos įrenginiuose, naudojančiuose atsinaujinančius išteklius, <...> perdavimas į tinklą sumažinamas dėl tinklo perkrovos, kaip ji suprantama pagal 11 straipsnio 1 dalį, šios priemonės paveiktiems operatoriams <...> kompensuojama 95 % negautų pajamų, pridėjus jų patirtas papildomas sąnaudas ir atėmus sutaupytas sąnaudas. <...>“

15. 2012 m. EEG 16 straipsnio „Teisė į atlygį“ 1 dalyje nurodyta:

„Už įrenginiuose, kuriuose elektros energija gaminama tik iš atsinaujinančių energijos išteklių <...>, pagamintą elektros energiją tinklo operatoriai įrenginio operatoriams turi sumokėti ne mažesnę nei 18–33 straipsniuose nustatytą atlygį. <...>“

16. Iš esmės šios 2012 m. EEG nuostatos atitinka 2009 m. sausio 1 d.–2011 m. gruodžio 31 d. laikotarpiu galiojusios redakcijos EEG⁸ ir 2014 m. rugpjūčio 1 d.–2016 m. gruodžio 31 d. laikotarpiu galiojusios redakcijos EEG⁹ nuostatas.

III. Pagrindinė byla, prejudiciniai klausimai ir procesas Teisingumo Teisme

17. EEW eksploatuoja terminio atliekų apdorojimo įrenginį, kuriame gaminama elektros energija ir šiluma (toliau – nagrinėjamas įrenginys). Jis naudoja beveik vien pramonines ir buitines atliekas: jos prieš deginimą sumaišomos ir jų dalis yra biologiškai skaidi, kintanti ir, remiantis EEW pateiktais duomenimis, sudaro ne daugiau nei 50 % atliekų. Nagrinėjamo įrenginio pagamintos elektros energijos dalis perduodama *MNG Strom*, su kuria EEW saisto prijungimo ir pirkimo sutartis, elektros energijos skirstymo tinklui.

18. 2011–2016 m. buvo nemažai atvejų, kai *MNG Strom*, vykdydama elektros energijos tinklo saugumo valdymą, pareikalavo EEW laikinai apriboti elektros energijos perdavimą į tinklą dėl tinklo perkrovos. Dėl to EEW pareikalavo iš *MNG Strom* 2,24 mln. EUR kompensacijos, savo reikalavimus grįsdama, be kita ko, išimtinių atvejų taisykle pagal 2011 m. sausio 1 d.–2016 m. gruodžio 31 d. laikotarpiu galiojusią EEG redakcijų nuostatas, įskaitant 2012 m. EEG 12 straipsnio 1 dalį.

19. Apeliacinės instancijos teismas, į kurią kreiptasi, atmetė EEW reikalavimą kompensuoti, remdamasis tuo, kad nagrinėjamo įrenginio pagaminta elektros energija buvo gaunama ne vien iš atsinaujinančių energijos išteklių.

20. EEW dėl apeliacinės instancijos teismo sprendimo pateikė kasacinį skundą *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas), t. y. prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui. Šis pažymi, kad jo nagrinėjamos bylos baigtį lems tai, ar atitinkamas įrenginys turi būti pripažintas „įrenginys, kuriame elektros energija gaminama iš atsinaujinančių energijos išteklių“, kaip tai suprantama pagal 2012 m. EEG 12 straipsnio 1 dalį. Šio teismo teigimu, negalima atmesti galimybės taikyti šią nuostatą, remiantis tuo, kad nagrinėjamame įrenginyje pagaminta elektros energija gaunama ne vien iš atsinaujinančių energijos išteklių.

⁸ BGBl. 2008 I, p. 2074.

⁹ BGBl. 2014 I, p. 1066. Kaip pažymi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, per nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nurodytą laikotarpį paeiliui galiojo šios trys EEG redakcijos. Kadangi šių trijų EEG redakcijų reikšmingų nuostatų formuluotė ar turinys buvo tapatūs, siekiant paprastumo bus remiamasi tik 2012 m. EEG.

21. Šiuo klausimu tas teismas pažymi, kad 2000 m. įsigaliojusioje pirmojoje EEG redakcijoje buvo reglamentuota tik atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių gamybos įrenginių pagaminta elektros energija. Vis dėlto į Vokietijos teisę perkeltiant Direktyvą 2001/77, be kita ko, jos 2 straipsnio c punktą, 2004 m. EEG taikymo sritis buvo išplėsta, kad apimtų dalį elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių mišriose jėgainėse, naudojančiose tradicinius energijos išteklius.

22. Iš 2012 m. EEG 12 straipsnyje įtvirtintos išimtinių atvejų taisyklės formuluotės ir šio įstatymo struktūros matyti, kad ši 2009 m. pirmą kartą į EEG įtraukta taisyklė taikoma ir įrenginiams, naudojančiams ne vien atsinaujinančių išteklių energiją. Taigi atsižvelgiant į tai, kad įrenginys gamina elektros energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių, ir dėl to jam teikiama pirmenybė perduodant elektros energiją į tinklą, kaip numatyta EEG, dėl bet kokio perdavimo į tinklą valdymo priemonėmis sumažinto arba laikinai nutraukto elektros energijos pirkimo atsiranda pareiga mokėti kompensaciją pagal minėtą išimtinių atvejų taisyklę.

23. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo nuomone, nors Vokietijos teisės aktų leidėjas nusprendė laikytis Sąjungos teisės ir nukrypti nuo taisyklės, pagal kurią atsižvelgiama tik į elektros energiją, gautą vien iš atsinaujinančių energijos išteklių, neaišku, ar pagal Vokietijos teisę kiekvienas elektros energijos gamybos įrenginys, kuriame naudojama tam tikra, kad ir nedidelė, atsinaujinančių energijos išteklių dalis, laikytinas „įrenginiu“, kaip tai suprantama pagal 2012 m. EEG 3 straipsnio 1 punktą, ir dėl to jam taikoma prijungimo prie elektros energijos tinklo ir perdavimo į jį pirmenybė. Šiuo aspektu reikšmingas Vokietijos teisės nuostatas reikėtų aiškinti vadovaujantis sąvoka „elektra, pagaminta iš atsinaujinančiosios [atsinaujinančių] energijos šaltinių“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2001/77 2 straipsnio c punktą. Kadangi šioje direktyvoje nepateikta toje nuostatoje nurodytos sąvokos „mišri jėgainė“ apibrėžtis, ši sąvoka neaiški. Iš tikrųjų techninėje kalboje žodžiai „mišri jėgainė“ paprastai reiškia įrenginį, kuriame energijai gaminti naudojamos kelios skirtingos technologijos, pavyzdžiui, saulės energija ir dujos. Taikant tokią sampratą, sąvoka „mišri jėgainė“ neapimtų tokių įrenginių, kuriuose to paties elektros energijos gamybos proceso metu tik naudojami skirtingi (atsinaujinantys ir tradiciniai) energijos ištekliai. Tai pasakytina ir apie atvejus, kai skirtingi energijos ištekliai sumaišomi energijos gamybos tikslu, ir apie atvejus, kai įrenginyje, kaip antai nagrinėjamame įrenginyje, elektros energijai gaminti naudojamas gatavas, kintančių proporcijų ir nepaveikiamas atsinaujinančių energijos išteklių ir iškastinio kuro mišinys.

24. Vis dėlto tas teismas pažymi, kad Direktyvos 2001/77 2 straipsnio a punkte „biologinė masė“ apibrėžta kaip atsinaujinantys energijos ištekliai ir kad šios direktyvos 2 straipsnio b punkte nurodyta, jog į ją įtraukiama „biologiškai skaidi pramonės ir municipalinių [buitinių] atliekų dalis“. Iš šių nuostatų aišku, kad deginant šią biologiškai skaidžią dalį pagaminta elektros energija laikytina elektros energija iš atsinaujinančių energijos išteklių, taigi atitinkami energijos gamybos įrenginiai pagal Vokietijos teisę turi būti laikomi „įrenginiais“, kaip tai suprantama pagal EEG, kuriems turi būti suteikiama prieigos prie elektros energijos tinklo pirmenybė.

25. Tas teismas pažymi, jog atsižvelgiant į tai, kad Direktyvą 2001/77 pakeitė Direktyva 2009/28, taikytina pagrindinėje byloje¹⁰, Vokietijos teisė turi būti aiškinama atsižvelgiant į pastarąją. Turėdamas omenyje Sąjungos teisę tas teismas nurodo kad, jis linkęs aiškinti EEG nuostatas, reglamentuojančias elektros energijos perdavimo į tinklą pirmenybę, taip, kad įrenginiams, kuriuose naudojami ne vien atsinaujinantys energijos ištekliai, jos turi būti taikomos tik tuomet, kai atsinaujinantys ir tradiciniai energijos ištekliai juose naudojami atskirose sistemose. Bet

¹⁰ Pagal Direktyvos 2009/28 27 straipsnį valstybės narės turėjo perkelti šią direktyvą ne vėliau kaip 2010 m. gruodžio 5 d.

kuriuo atveju įrenginiams, kuriuose, naudojamas *a priori* gatavas, kintančių proporcijų ir nepaveikiamas mišinys, pavyzdžiui, elektros energijos gaminant deginant atliekas, 2012 m. EEG 12 straipsnio 1 dalyje nustatyta išimtinių atvejų taisyklė turi būti taikoma tik tuomet, kai vidutinė atsinaujinančių energijos išteklių dalis viršija tradicinių energijos išteklių dalį. Vadovaujantis tokiu aiškinimu pagrindinėje byloje reikėtų nuspręsti, kad EEW negali reikalauti jokios kompensacijos pagal šią išimtinių atvejų taisyklę, nes atitinkamame įrenginyje naudojami *a priori* sumaišyti kintamo dydžio dalių energijos išteklių ir, remiantis EEW pateiktais duomenimis, atsinaujinančių energijos išteklių dalis nėra dominuojanti.

26. Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas teigia, kad jeigu Direktyvos 2009/28 16 straipsnio 2 dalies c punktą reikėtų aiškinti taip, kad jis taikomas įrenginiams, kuriuose atsinaujinančių energijos išteklių dalis nėra dominuojanti, kyla klausimas, ar yra riba, kurios nepasiekęs iš tokių energijos išteklių elektros energiją gaminantis įrenginys nebegali būti laikomas gamybos įrenginiu, naudojančiu atsinaujinančius energijos išteklius, kaip tai suprantama pagal tą nuostatą.

27. Galiausiai šiam teismui kyla klausimas, ar tuo atveju, jeigu elektros energijai, kurios tik dalis pagaminta iš biologiškai skaidžių atliekų, taikoma priegos prie elektros tinklo pirmenybė, galima remtis Direktyvos 2009/28 5 straipsnio 3 dalies antros pastraipos *ratio legis*, pagal kurią atsižvelgiama tik į dalį elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių įvairių kurų deginančiuose įrenginiuose, kuriuose naudojami tiek atsinaujinantys, tiek tradiciniai energijos išteklių. Šis klausimas svarbus siekiant nustatyti, ar teisė reikalauti kompensacijos pagal 2012 m. EEG 12 straipsnio 1 dalyje numatytą išimtinių atvejų taisyklę taikoma pajamoms, negautoms už visą atitinkamame įrenginyje pagamintą elektros energiją, ar tik už elektros energijos dalį, pagamintą iš biologiškai skaidžių atliekų mišinio dalies.

28. Šiomis aplinkybėmis *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

- „1. Ar Direktyvos 2009/28 16 straipsnio 2 dalies c punktas, siejamas su šios direktyvos 2 straipsnio a ir e punktais, turi būti aiškinamas taip, kad perduodant elektros energiją į tinklą pirmenybė turi būti suteikiama ir tokiems gamybos įrenginiams, kuriuose elektros energija gaminama termiškai apdorojant mišrias atliekas, kai kintamo dydžio atliekų dalį sudaro biologiškai skaidžios pramoninės ir buitinės atliekos?
2. Jeigu į pirmąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai: ar pirmenybės suteikimas perduodant elektros energiją į tinklą pagal Direktyvos 2009/28 16 straipsnio 2 dalies c punktą priklauso nuo gaminant elektros energiją pirmame klausime aprašytu būdu panaudotos biologiškai skaidžių atliekų dalies dydžio?
3. Jeigu į antrąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai: ar biologiškai skaidžių atliekų daliai taikoma riba, kurios nepasiekus pagamintai elektros energijai negali būti taikomos iš atsinaujinančių energijos išteklių pagamintai elektros energijai galiojančios taisyklės?
4. Jeigu į trečiąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai: kokio dydžio dalis atitinka šią ribą arba kaip ši riba turėtų būti nustatoma?

5. Jeigu į pirmąjį ir antrąjį klausimus būtų atsakyta teigiamai: jeigu iš atsinaujinančių energijos išteklių pagamintai elektros energijai skirtos taisyklės taikomos elektros energijai, kurios tik dalis pagaminta iš biologiškai skaidžių atliekų, ar Direktyvos 2009/28 5 straipsnio 3 dalies antros pastraipos *ratio legis* galima remtis tam, kad šios taisyklės būtų taikomos tik iš atsinaujinančių energijos išteklių pagamintai elektros energijos daliai, apskaičiuojamai pagal kiekvieno energijos išteklių energetinę vertę?“

29. EEW, *MNG Strom*, 50 Hertz ir Europos Komisija pateikė rašytines pastabas. Taip pat šios šalys buvo išklaustos per 2022 m. rugsėjo 8 d. vykusį posėdį.

IV. Analizė

A. Dėl pirmojo prejudicinio klausimo

30. Pirmuoju prejudiciniu klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar Direktyvos 2009/28 16 straipsnio 2 dalies c punktas turi būti aiškinamas taip, kad iš atsinaujinančių energijos išteklių elektros energiją gaminantiems įrenginiams taikoma prieigos prie elektros energijos tinklo pirmenybė turi būti suteikiama ne tik įrenginiams, kuriuose naudojami vien atsinaujinantys energijos ištekliai, bet ir įrenginiams, kuriuose elektros energija gaminama termiškai apdorojant mišrias atliekas, kurių dalį sudaro biologiškai skaidrios pramoninės ir buitinės atliekos.

31. Pagal Direktyvos 2009/28 16 straipsnio 2 dalies c punktą valstybės narės užtikrina, kad tvarkydami reikalus, susijusius su elektros energijos gamybos įrenginiais, perdavimo sistemos operatoriai, kiek leidžia saugus nacionalinės elektros energijos sistemos veikimas ir remiantis skaidriais bei nediskriminaciniais kriterijais, pirmenybę teiktų gamybos įrenginiams, naudojantiems atsinaujinančius energijos išteklius.

32. Pažymiu, kad šia nuostata siekiama atsižvelgti į tai, kad techniniu požiūriu elektros energijos perdavimo ir skirstymo sistemų perdavimo pajėgumai yra riboti ir jos ne visada gali perduoti visą gamybos įrenginių pagamintą ar galimą pagaminti elektros energiją, kuri jomis perduodama, atsižvelgiant į vartojimą¹¹. Šiomis sąlygomis Sąjungos teisės aktų leidėjas pasirinko teikti pirmumą elektros energijos gamybos įrenginiams, naudojantiems atsinaujinančius energijos išteklius. Kaip šiuo klausimu nusprendė Teisingumo Teismas, nors Direktyvos 2009/72/EB¹² 32 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad skirstymo sistemos operatorius gali atsisakyti suteikti prieigą prie savo sistemos, jeigu trūksta reikiamų pajėgumų ir jei jis šį atsisakymą tinkamai pagrįdžia, ši galimybė atsisakyti suteikti prieigą prie sistemos vertinama konkrečiu atveju ir neleidžia

¹¹ Žr. generalinio advokato P. Pikamäe išvadą byloje *Fondul Proprietatea* (C-179/20, EU:C:2021:731, 51 punktas). Taip pat žr. 2022 m. sausio 27 d. Sprendimą *Fondul Proprietatea* (C-179/20, EU:C:2022:58, 59 ir 60 punktai), kuriame nurodyta, kad prieiga prie perdavimo sistemos nėra neribota, nes priklauso nuo maksimalių tinklo pajėgumų. Dabar „perskirstymas“ reglamentuojamas 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2019/943 dėl elektros energijos vidaus rinkos (OL L 158, 2019, p. 54). Šio reglamento 2 straipsnio 26 punkte jis apibrėžtas kaip „priemonė, įskaitant apribojimą, kurią aktyvuoja vienas arba daugiau perdavimo sistemos operatorių arba skirstymo sistemos operatorių, pakeisdami gamybos ir (arba) apkrovos modelį, kad pakeistų fizinius srautus elektros energijos sistemoje ir pašalintų fizinę tinklų perkrovą arba kitu būdu užtikrintų sistemos saugumą“.

¹² 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinanti Direktyvą 2003/54/EB (OL L 211, 2009, p. 55). Šią direktyvą panaikino ir pakeitė 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/944 dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2012/27/ES (OL L 158, 2019, p. 125).

valstybėms narėms bendrai numatyti nukrypti leidžiančių nuostatų, konkrečiai kiekvieno operatoriaus atveju neįvertinus techninio sistemos nepajėgumo patenkinti trečiųjų šalių prašymą dėl prieigos¹³.

33. Atsižvelgiant į pateiktą pirmąjį klausimą reikia nustatyti, kaip turi būti suprantama Direktyvos 2009/28 16 straipsnio 2 dalies c punkte vartojama sąvoka „[elektros energijos] gamybos įrenginys, naudojantis atsinaujinančius energijos išteklius“, siekiant patikrinti, ar ši sąvoka apima gamybos įrenginį, kuriame elektros energija gaunama termiškai apdorojant mišrias atliekas, kurių dalį sudaro biologiškai skaidžios pramoninės ir buitinės atliekos. Jei taip, tokiam gamybos įrenginiui turi būti taikoma šioje nuostatoje numatyta prieigos prie elektros energijos tinklo pirmenybė ir tuo atveju, jeigu skirstymo sistemos operatorius jam jos nesuteiktų, galėtų būti skiriama finansinė kompensacija, kaip nurodyta šios direktyvos 61 konstatuojamojoje dalyje.

34. Sąvoka „[elektros energijos] gamybos įrenginys, naudojantis atsinaujinančius energijos išteklius“ Direktyvoje 2009/28 neapibrėžta. Pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją iš vienodo Sąjungos teisės taikymo ir lygybės principo reikalavimų matyti, kad, kai Sąjungos teisės nuostatoje aiškiai nedaroma nuorodos į valstybių narių teisę, norint nustatyti šios nuostatos prasmę ir apimtį, jos reikšmė visoje Sąjungoje paprastai turi būti aiškinama savarankiškai ir vienodai, atsižvelgiant ne tik į nuostatos formuluotę, bet ir jos kontekstą ir nagrinėjamu teisės aktu siekiamą tikslą¹⁴.

35. Pirmiausiai šiuo klausimu reikia konstatuoti, kad iš paties Direktyvos 2009/28 16 straipsnio 2 dalies c punkto, kuriame nurodyti tik gamybos įrenginiai, *naudojantys* atsinaujinančius energijos išteklius, formuluotės negalima nustatyti, ar ši nuostata taikoma gamybos įrenginiams, kuriuose elektros energija gaminama termiškai apdorojant mišrias atliekas, kurių dalį sudaro biologiškai skaidžios pramoninės ir buitinės atliekos.

36. Antra, dėl tos nuostatos taikymo konteksto, kaip atkreipė dėmesį prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, Direktyvos 2001/77 2 straipsnio c punkte „elektra, pagaminta iš atsinaujinančiosios [atsinaujinančių] energijos šaltinių“ buvo apibrėžta kaip „elektros energija, pagaminta jėgainių, naudojančių tik atsinaujinančiosios [atsinaujinančius] energijos šaltinius, taip pat dalis energijos, pagamintos iš atsinaujinančiosios [atsinaujinančių] energijos šaltinių *mišriose jėgainėse*, taip pat naudojančiose įprastinius energijos šaltinius“¹⁵. Vis dėlto ši direktyva nebegaliojo, kai klostėsi pagrindinės bylos faktinės aplinkybės. Direktyvos 2009/28 2 straipsnio a punkte „atsinaujinančių išteklių energija“ apibrėžta kaip „atsinaujinančių neiškastinių išteklių energija, būtent, vėjo, saulės energija, aeroterminiai, geoterminiai, hidroterminiai ištekliai ir vandenynų energija, hidroenergija, biomasė, sąvartynų dujos, nuotekų perdirbimo įrenginių dujos ir biologinės dujos“. Todėl, kaip rašytinėse pastabose nurodė *50 Hertz*, pagrindinėje byloje kvalifikavimą kaip „atsinaujinančių išteklių elektros energija“ lemia nebe gamybos įrenginys, kuriame elektros energija pagaminta, o tik naudoti energijos ištekliai.

37. Direktyvos 2009/28 2 straipsnio a punkte nurodyta, kad iš biomasės pagaminta energija¹⁶ laikoma iš atsinaujinančių išteklių gauta energija. Pagal šios direktyvos 2 straipsnio e punkte pateiktą apibrėžtį biomasė apima „biologiškai skaidžią pramoninių ir buitinių atliekų dalį“. Iš šių

¹³ 2018 m. lapkričio 28 d. Sprendimas *Solvay Chimica Italia ir kt.* (C-262/17, C-263/17 ir C-273/17, EU:C:2018:961, 60 punktas).

¹⁴ 2022 m. birželio 2 d. Sprendimas *T.N. ir N.N. (Pareiškimas dėl palikimo atsisakymo)* (C-617/20, EU:C:2022:426, 35 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

¹⁵ Išskirta mano. Sąvoka „mišri jėgainė“ nebuvo apibrėžta Direktyvoje 2001/77, taigi ji galėjo būti aiškinama nevienodai.

¹⁶ Dėl biomasės Sąjungoje žr. (anglų k.) European Commission, Joint Research Centre, *Brief on biomass for energy in the European Union*, Europos Sąjungos leidinių biuras, 2019.

bendrai aiškinamų nuostatų matyti, kad energija, pagaminta termiškai apdorojant mišrias atliekas, kurių dalį sudaro biologiškai skaidžios pramoninės ir buitinės atliekos, šios dalies atveju turi būti laikoma atsinaujinančių išteklių energija.

38. Nagrinėjamu atveju iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad nagrinėjamame gamybos įrenginyje apdorojamos mišrios atliekos, kurių dalį sudaro biologiškai skaidžios buitinės ir pramoninės atliekos, taigi jos yra biomasė, kaip tai suprantama pagal tos direktyvos 2 straipsnio e punktą¹⁷.

39. Be to, Direktyvos 2009/28 5 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad įvairų kurą deginančiose jėgainėse, kuriose naudojami atsinaujinantys ir tradiciniai ištekliai, skaičiuojama tik iš atsinaujinančių energijos išteklių pagaminta elektros energijos *dalis*. Todėl iš esmės iš šios direktyvos taikymo srities nepašalinti gamybos įrenginiai, kuriuose tik iš dalies naudojami atsinaujinantys energijos šaltiniai.

40. Trečia, dėl Direktyvos 2009/28 tikslų reikia pažymėti, kad, kaip matyti iš jos 1 straipsnio, ja siekiama nustatyti bendrą skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją sistemą, be kita ko, nustatant privalomus nacionalinius planinius rodiklius, kuriais apibrėžiama, kokią bendro galutinio energijos suvartojimo dalį turi sudaryti energija iš tokių išteklių¹⁸. Šiuo klausimu tos direktyvos 16 straipsnio 2 dalies c punkte nurodyta, kad valstybės narės užtikrina, kad būtų imtasi tinkamų su tinklu bei rinka susijusių veiklos priemonių, kad būtų *iki minimumo sumažintas* elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, *tiekimo apribojimas*. Beje, tos direktyvos 60 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad jeigu elektros energija iš atsinaujinančių energijos išteklių yra integruota į vidaus rinką, garantuota prieiga užtikrina, kad visai parduotai ir remiamai elektros energijai bus suteikta prieiga prie tinklo, sudarant sąlygas pasinaudoti *kuo didesniu kiekiu* elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių ir perduodamos iš įrenginių, sujungtų su tinklu. Šios direktyvos 61 konstatuojamojoje dalyje patikslinta, kad ja siekiama *nuolat didinti* elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, perdavimą ir skirstymą nepakenkiant tinklo sistemos patikimumui ar saugumui.

41. Be to, reikia pažymėti, kad remiantis Teisingumo Teismo jurisprudencija dėl Direktyvos 2009/28 16 straipsnio 2 dalies b punkte numatytos garantuotos prieigos prie tinklo matyti, jog ja siekiama įtraukti atsinaujinančius energijos išteklius į elektros energijos vidaus rinką užtikrinant, kad *visai elektros energijai*, pagamintai iš atsinaujinančių energijos išteklių, būtų suteikta prieiga prie tinklo, o tai leidžia naudoti maksimalų elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, kiekį¹⁹.

42. Vadinasi, Direktyva 2009/28 siekiama, kad maksimaliai būtų naudojami atsinaujinantys energijos ištekliai. Taigi, nesuteikus pirmenybės įrenginiams, kuriuose elektros energija gaminama termiškai apdorojant mišrias atliekas, kurių dalį sudaro biologiškai skaidžios atliekos, būtų prarandama ši atsinaujinančių išteklių energijos dalis, kai skirstymo sistemos operatorius atitinkamam elektros energijos gamintojui nesuteikia prieigos prie savo tinklo dėl perkrovos.

¹⁷ Primenu, kad valstybės narės turi paisyti 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinančios kai kurias direktyvas (OL L 312, 2008, p. 3) 4 straipsnyje nustatytos atliekų hierarchijos, pagal kurią šalinimas yra paskutinis.

¹⁸ Žr., be kita ko, 2021 m. kovo 3 d. Sprendimą *Promociones Oliva Park* (C-220/19, EU:C:2021:163, 62 punktą).

¹⁹ Žr. 2022 m. sausio 27 d. Sprendimą *Fondul Proprietatea* (C-179/20, EU:C:2022:58, 62 punktą).

43. Todėl siūlau į pirmąjį prejudicinį klausimą atsakyti taip:
Direktyvos 2009/28 16 straipsnio 2 dalies c punktas turi būti aiškinamas taip, kad elektros energijos gamybos įrenginiams, kuriuose naudojami atsinaujinantys energijos išteklių, taikoma prieigos prie elektros energijos tinklo pirmenybė turi būti suteikiama ne tik vien iš atsinaujinančių energijos išteklių elektros energiją gaminantiems įrenginiams, bet ir tiems, kuriuose elektros energija gaminama termiškai apdorojant mišrias atliekas, kurių dalį sudaro biologiškai skaidžios pramoninės ir buitinės atliekos.

B. Dėl antrojo–penktojo prejudicinių klausimų

44. Antruoju–penktuoju prejudiciniais klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar Direktyvos 2009/28 16 straipsnio 2 dalies c punktas turi būti aiškinamas taip, kad elektros energijos gamybos įrenginiui suteikiama prieigos prie elektros energijos tinklo pirmenybė tik dėl elektros energijos, pagamintos iš naudotų biologiškai skaidžių pramoninių ir buitinių atliekų dalies, ir jeigu taip, kokia yra šios prieigos pirmenybės taikymo tvarka.

45. Kaip nurodyta pateikiant atsakymą į pirmąjį prejudicinį klausimą, iš Direktyvos 2009/28 2 straipsnio a ir e punktų matyti, kad iš biomasės gauta elektros energija yra iš atsinaujinančių energijos išteklių pagaminta energija, bet, kiek tai susiję su pramoninėmis ir buitinėmis atliekomis, skaičiuojama tik biologiškai skaidi jų dalis. Vadinas, pagal šios direktyvos 16 straipsnio 2 dalies c punktą elektros energijos gamybos įrenginiui suteikiama prieigos prie elektros energijos tinklo pirmenybė tik dėl elektros energijos, pagamintos iš šios biologiškai skaidžios dalies, bet ne iš tradicinių atliekų dalies.

46. Vadovaudamasis ta pačia logika dėl tos direktyvos 16 straipsnio 2 dalies b punkto Teisingumo Teismas nurodė, kad nors šioje nuostatoje minima galimybė „užtikrin[ti] prieigą“ prie tinklo elektros energijai, pagamintai iš atsinaujinančių energijos išteklių, tai taikoma tik atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijai, ir kad ta nuostata negali būti teisinis nacionalinės teisės nuostatų, kuriomis siekiama neatsinaujinančios energijos gamybos įrenginiams nustatyti garantuotą prieigą, pagrindas²⁰. Toks aiškinimas gali būti taikomas pagal analogiją ir tos direktyvos 16 straipsnio 2 dalies c punkte nurodytai prieigos prie tinklo pirmenybei.

47. Turint omenyje šios nuostatos formuluotę, joje nustatyta tokia gamybos įrenginiams, kuriuose energija gaminama iš atsinaujinančių energijos išteklių, suteikiama prieigos pirmenybė, bet nenumatyta minimali atsinaujinančių energijos išteklių dalis, jeigu šie įrenginiai tuo pačiu metu naudoja atsinaujinančius ir tradicinius energijos išteklius. Kitaip tariant, toje nuostatoje numatytos pirmenybės perduoti į elektros energijos tinklą nelemia elektros energijos gamybai naudotų biologiškai skaidžių atliekų dalies dydis, nes tradicinių atliekų dalis neturi jokios reikšmės šiai pirmenybei. Taigi, nėra ribos, kurios nepasiekus, elektros energijai, pagamintai iš atsinaujinančių energijos išteklių, nesuteikiama prieigos prie tinklo pirmenybė²¹.

48. Kadangi elektros energijos gamybos įrenginiui suteikiama prieigos prie tinklo pirmenybė tik dėl elektros energijos, pagamintos iš šios biologiškai skaidžios dalies, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, kaip taikyti šią prieigos pirmenybę, remiantis Direktyvos 2009/28 5 straipsnio 3 dalies antra pastraipa.

²⁰ Žr. 2022 m. sausio 27 d. Sprendimą *Fondul Proprietatea* (C-179/20, EU:C:2022:58, 65 punktas).

²¹ Šis argumentas aptartas šios išvados 56 punkte.

49. Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad, vertinant iš teisinės perspektyvos, iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, jog Sąjungos teisės aktų leidėjas visai nesiekė išsamiai suderinti atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos gamybos nacionalinės paramos schemų ir tik vadovavosi, pirma, nuostata, kad valstybės narės taiko skirtingas paramos schemas, ir, antra, principu, kad reikia užtikrinti gerą jų funkcionavimą siekiant išsaugoti investuotojų pasitikėjimą ir leisti šioms valstybėms apibrėžti veiksmingas nacionalines priemones tam, kad būtų pasiekti bendri nacionaliniai privalomieji tikslai, kurie joms numatyti šioje direktyvoje²². Manau, kad toks argumentavimas galimas ir taikant tos direktyvos 16 straipsnio 2 dalies c punktą. Taigi reikia pripažinti, kad valstybės narės turi didelę veiksmų laisvę suteikdamos priegios prie elektros energijos tinklo pirmenybę atsinaujinančius energijos išteklius naudojančioms gamybos įrenginiams.

50. Be to, vertinant iš techninės perspektyvos, *MNG Strom* nurodė, kad elektros energijos perdavimo sistemos operatorius, turėdamas pasirinkti, kokia eilės tvarka gamybos įrenginiai turi būti sustabdyti, tikroju laiku nežino, kokią dalį biologiškai skaidžių atliekų panaudojo elektros energijos gamybos įrenginys, beje, patys šių gamybos įrenginių operatoriai kiekvienu momentu nežino, kokia elektros energijos dalis pagamina iš atsinaujinančiųjų išteklių. Savo ruožtu *50 Hertz* atkreipė dėmesį į tai, kad sprendimas dėl pirmenybės yra skubos priemonė, kurios imamas beveik nedelsiant ir ji daro poveikį žemesnės grandies operatoriams, o tai reiškia, kad pirmenybės kriterijai sistemos operatoriumi turi būti konkrečios gairės. Be to, Komisija tvirtina, kad tam tikrais atvejais techniškai gali būti neįmanoma suteikti priegios prie tinklo pirmenybės tik daliai gamybos įrenginio pagamintos elektros energijos, šiuo atveju gautai iš atsinaujinančiųjų energijos šaltinių.

51. Atsižvelgdamas į šį teisinį ir techninį kontekstą manau, kad Teisingumo Teismas neturi išsamiai nurodyti, kaip turi būti suteikiama priegios prie elektros energijos tinklo pirmenybė, nes, atsižvelgiant į Direktyvos 2009/28 16 straipsnio 2 dalies c punkto formuluotę, ši užduotis tenka valstybėms narės, kurios geriau žino nacionalinės elektros energijos perdavimo sistemos specifiką²³. Per teismo posėdį *MNG Strom* nurodė, kad Vokietijoje egzistuoja gairės dėl elektros energijos perdavimo sistemos valdymo, kuriose, siekiant šios sistemos patikimumo ir saugumo, nustatyta, kokia eilės tvarka turi būti atjungiami gamybos įrenginiai, kad būtų galima sumažinti fizinę tos sistemos perkrovą.

52. Vis dėlto, atsižvelgiant į suinteresuotųjų asmenų rašytines pastabas ir per teismo posėdį vykusias diskusijas, Teisingumo Teismas išlieka kompetentingas pateikti gaires dėl Direktyvos 2009/28 nuostatų, kiek tai susiję su aplinkybėmis, į kurias valstybės narės turėtų atsižvelgti, suteikdamos priegios prie elektros energijos tinklo pirmenybę.

53. Pirma, šiuo klausimu iš šios direktyvos 16 straipsnio 2 dalies c punkto turinio matyti, kad priegios pirmenybė turi būti teikiama, kiek leidžia saugus nacionalinės elektros energijos sistemos veikimas. Šiuo tikslu, kaip nurodyta tos direktyvos 60 konstatuojamojoje dalyje, reikalavimai, susiję su tinklo patikimumo ir saugumo išlaikymu bei operatyvia kontrole ir valdymu, gali skirtis atsižvelgiant į nacionalinio tinklo ir jo veikimo ypatybes.

²² 2018 m. spalio 4 d. Sprendimas *L.E.G.O.* (C-242/17, EU:C:2018:804, 53 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

²³ Pažymiu, kad Reglamente Nr. 2019/943 išsamiai išdėstytos perskirstymo taisyklės, be kita ko, 13 straipsnio 6 dalies a punkte nurodant, kad jei taikomas ne rinka grindžiamas mažinamasis perskirstymas, elektros energijos gamybos objektams, naudojančioms atsinaujinančiuosius energijos išteklius, mažinamasis perskirstymas taikomas tik jei nėra kitų alternatyvų arba jei pritaikius kitus sprendimus itin neproporcingai padidėtų sąnaudos arba kiltų didelė rizika tinklo saugumui. Vis dėlto šis reglamentas netaikomas pagrindinės bylos faktinėms aplinkybėms.

54. Antra, iš šios direktyvos 16 straipsnio 2 dalies c punkto taip pat matyti, kad prieigos prie elektros energijos tinklo pirmenybė turi būti teikiama remiantis skaidriais ir nediskriminaciniais kriterijais, o tai reiškia, kad jie turi būti aiškūs, apie juos valstybėms narėms turi būti pranešta iš anksto ir jų taikymą turi galėti numatyti visos suinteresuotosios šalys.

55. Trečia, iš Direktyvos 2009/28 tikslų matyti, kad valstybės narės turi teikti maksimalią prieigos prie elektros energijos tinklo pirmenybę tik iš atsinaujinančių išteklių elektros energiją gaminantiems įrenginiams, o tai reiškia, kad jiems paskutiniams galima atsisakyti suteikti prieigą prie šio tinklo.

56. Ketvirta, dėl gamybos įrenginių, kuriuose elektros energija gaminama apdorojant mišrias atliekas, kurių dalį sudaro biologiškai skaidžios atliekos, manau, kad į jas reikia atsižvelgti, jeigu ši dalis *nekinta laikui bėgant, ją galima apskaičiuoti ir yra reikšminga*. Priešingu atveju, kyla *piktnaudžiavimo grėsmė*, ypač jeigu techniškai neįmanoma taikyti prieigos prie tinklo pirmenybės tik daliai gamybos įrenginio pagamintos elektros energijos ir pastarajam taikoma tokia pirmenybė, nors realiai elektros energija daugiausia pagaminta iš tradicinių energijos išteklių. Taip būtų, jeigu, pavyzdžiui, iš atsinaujinančių išteklių išgautos energijos dalis reikšmingai kistų, nelygu laikotarpis, ir tai lemtų, kad tam tikrais laikotarpiais šios dalies neliktų arba ji būtų labai maža.

57. Penkta, EEW tvirtina, kad per pagrindinėje byloje nagrinėjamą laikotarpį ji iš *Umweltbundesamt* (Federalinė aplinkos tarnyba, Vokietija) sistemingai gaudavo Direktyvos 2009/28 15 straipsnyje nurodytų kilmės garantijų, jai leidusių įrodyti, kad apie 50 % jos pagamintos elektros energijos gauta iš atsinaujinančių energijos išteklių. Vis dėlto, kaip matyti iš šios direktyvos 2 straipsnio j punkto, „kilmės garantija“ apibrėžiama kaip elektroninis dokumentas, kurio *vienintelė paskirtis yra įrodyti galutiniam vartotojui*, kad tam tikra energijos dalis ar kiekis buvo pagamintas iš atsinaujinančių išteklių. Vadinas, ši garantija nustatoma atgaline data ir nesuteikia galimybės sužinoti šių energijos išteklių dalies tikruoju laiku, t. y. kai sistemos operatorius turi priimti sprendimą laikinai sumažinti perdavimą į tinklą dėl perkrovos²⁴. Todėl, mano nuomone, nustatant prieigos prie elektros energijos tinklo pirmenybės kriterijus negalima remtis būtent „kilmės garantija“

58. Šešta, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar Direktyvos 2009/28 5 straipsnio 3 dalies antros pastraipos *ratio legis* galima remtis elektros energijos, kurios tik dalis pagaminta iš biologiškai skaidžių atliekų, atveju. Primenu, kad pagal šią nuostatą įvairių kurų deginančiose jėgainėse, kuriose naudojami atsinaujinantys ir tradiciniai ištekliai, skaičiuojama tik iš atsinaujinančių energijos išteklių pagaminta elektros energijos dalis ir, atliekant šį apskaičiavimą, kiekvieno energijos ištekliaus indėlis apskaičiuojamas remiantis jo energetine verte. Kadangi valstybėms narėms suteikta didelė veiksmų laisvė, manau, jog atsižvelgiant į tai, kad šioje direktyvoje nenurodyta priešingai, suteikdamos prieigos prie elektros energijos tinklo pirmenybę, jos gali remtis to 5 straipsnio 3 dalies antra pastraipa²⁵. Šiuo atveju elektros energijos gamybos įrenginio operatoriaus reikalavimas kompensuoti, atsisakius suteikti prieigą prie tinklo dėl perkrovos, būtų pateikiamas tik dėl elektros energijos dalies, pagamintos iš biologiškai skaidžių mišrių atliekų dalies.

59. Atsižvelgdamas į visa tai, kas išdėstyta, siūlau į antrąjį–penktąjį prejudicinius klausimus atsakyti taip: Direktyvos 2009/28 16 straipsnio 2 dalies c punktas turi būti aiškinamas taip, kad elektros energijos gamybos įrenginiui suteikiama prieigos prie tinklo pirmenybė tik dėl elektros energijos, pagamintos iš biologiškai skaidžių pramoninių ir buitinių atliekų dalies. Valstybės narės

²⁴ Taip pat žr. 2014 m. liepos 1 d. Sprendimą *Ålands Vindkraft* (C-573/12, EU:C:2014:2037, 90 punktas).

²⁵ Taip pat žr. Direktyvos 2009/28 11 konstatuojamąją dalį.

turi, kiek tai leidžia saugus nacionalinės elektros energijos sistemos veikimas, nustatyti skaidrius ir nediskriminacinius šios prieigos pirmenybės suteikimo tokiam gamybos įrenginiui tvarkos nustatymo kriterijus.

V. Išvada

60. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui taip atsakyti į *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas, Vokietija) pateiktus prejudicinius klausimus:

1. 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/28/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją, iš dalies keičiančios bei vėliau panaikinančios Direktyvas 2001/77/EB ir 2003/30/EB, 16 straipsnio 2 dalies c punktas

turi būti aiškinamas taip:

elektros energijos gamybos įrenginiams, kuriuose naudojami atsinaujinantys energijos ištekliai, taikoma prieigos prie elektros energijos tinklo pirmenybė turi būti suteikiama ne tik vien iš atsinaujinančių energijos išteklių elektros energiją gaminantiems įrenginiams, bet ir tiems, kuriuose elektros energija gaminama termiškai apdorojant mišrias atliekas, kurių dalį sudaro biologiškai skaidžios pramoninės ir buitinės atliekos.

2. Direktyvos 2009/28 16 straipsnio 2 dalies c punktas

turi būti aiškinamas taip:

elektros energijos gamybos įrenginiui suteikiama prieigos prie tinklo pirmenybė tik dėl elektros energijos, pagamintos iš biologiškai skaidžių pramoninių ir buitinių atliekų dalies. Valstybės narės turi, kiek tai leidžia saugus nacionalinės elektros energijos sistemos veikimas, nustatyti skaidrius ir nediskriminacinius šios prieigos pirmenybės suteikimo tokiam gamybos įrenginiui tvarkos nustatymo kriterijus.